

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 35.052.27
Національного університету
"Львівська політехніка",
доктору економічних наук,
професору
Назару ПОДОЛЬЧАКУ

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Стоббана Миколи Петровича на тему «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я», подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи, зв'язок з науковими програмами

Розвиток сфери охорони здоров'я є державною стратегічною ціллю України. Трансформаційні процеси в українському суспільстві вимагають вирішення важливого завдання - створення власної дієвої системи охорони здоров'я шляхом системної перебудови галузі для вдосконалення механізмів державного управління, мінімізації руйнівних наслідків пандемії та війни. Державна політика у сфері охорони здоров'я на різних рівнях управління покликана вирішити поточні проблеми, а саме відсутність достатньої кількості та належної якості медико-соціальних послуг, ефективного механізму запобігання поширення інфекційних хвороб, належної мотивації для медичних працівників, своєчасних, узгоджених та виважених дій між державними органами та інститутами галузі.

Неготовність системи охорони здоров'я України приймати екстрені рішення щодо розширення медичних потужностей для задоволення потреб населення свідчить про те, що держава недостатньо застосовує механізми впливу щодо підвищення якості та ефективності системи охорони здоров'я. Поряд із значною кількістю наукових праць з цієї тематики, питання формування та удосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я є досить актуальними на сучасному етапі реформування системи.

У процесі виконання науково-дослідної роботи «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування»

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (номер державної реєстрації № 0120U100494) автором визначено ключові підходи до механізмів управління системою охорони здоров'я в умовах змін та реформ, подальшого удосконалення фінансування системи охорони здоров'я, сучасного інформаційного забезпечення та удосконалення механізмів взаємодії в системі охорони здоров'я; запропоновано напрямки удосконалення функціонування госпітальних округів на території України та госпітального округу Івано-Франківської області.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Мета, що сформульована автором, логічно віддзеркалює сутність роботи, та полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних підходів та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу України.

Дисертантом успішно сформульовано перелік завдань, що пов'язані з розробкою та удосконаленням механізму державного управління госпітальним округом в сучасних умовах.

Зміст дисертаційного дослідження відповідає поставленій меті, засвідчує логічність та завершеність дослідження та відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 - механізми державного управління.

В першому розділі «Теоретичні основи механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» дисертант присвятив увагу дослідженню теоретичних підходів щодо основ державного управління госпітальним округом на етапах реформування та розвитку системи охорони здоров'я; визначив сутність та структуру механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я. Також багато уваги приділив аналізу законодавчого забезпечення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я.

Окремий розділ роботи «Формування госпітальних округів, як чинник удосконалення державного управління системою охорони здоров'я: вітчизняний та зарубіжний досвід» присвячено методологічним засадам у формування госпітального округу через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я. Автором узагальнено підходи до вивчення та застосування в Україні зарубіжного досвіду щодо моделей управління госпітальними округами.

Третій розділ роботи «Концептуальні засади вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» присвячений концептуальним засадам формування механізму державного управління госпітальним округом.

Автором виявлено проблеми застосування організаційно-управлінського, фінансово-економічного та інформаційно-комунікаційного механізму державного управління госпітальним округом. Важливим є задані вектори державного управління госпітальними округами: сталість розвитку; екологічність розвитку; інклюзивність діяльності; пріоритетність доступності для військових та ветеранів, вразливих верств населення, соціально-незахищених верств, осіб з обмеженими можливостями; пріоритетний розвиток напрямку психологічної підтримки у госпітальних округах та профілактичної медицини.

У четвертому розділі «Оцінювання ефективності механізму державного управління госпітальним округом та фінансування госпітальних округів в Україні» увагу приділено розробці методики щодо комплексного оцінювання ефективності функціонування механізму державного управління госпітальними округами. Автор зазначив основні критерії ефективності механізму державного управління системою взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу. Також, на основі врахування результатів дослідження та параметрів Концепції розвитку госпітальних округів в умовах підвищення доступності та якості медичних послуг в Україні, розробив багаторівневу систему оцінювання ефективності механізму державного управління системою взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу.

Логічно завершує дисертаційне дослідження п'ятий розділ «Вектори вдосконалення механізму державного управління госпітальними округами через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я», в якому автором вперше запропоновано концептуальний функціонально-організаційний механізм державного управління системою взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу. Також, у розділі визначено напрямки вдосконалення організаційно-управлінського механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я; сформовано напрямки вдосконалення фінансово-економічного механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я; розроблено шляхи вдосконалення сталості, інклюзивності, та ментальної спрямованості механізму державного управління госпітальним округом в сучасних умовах.

Таким чином, можна зазначити, що всі розділи дослідження здобувача достатньо повно розкривають поставлені завдання і містять посилання на власні публікації. Стиль наукових положень та рекомендацій забезпечує легкість і доступність їхнього сприйняття. Робота характеризується однозначністю, послідовністю, точністю викладу.

Ознайомлення з науковими положеннями, висновками, пропозиціями дисертаційного дослідження дає змогу зауважити точність формулювань, дотримання технічних вимог, увагу до деталей. Наукові положення, висновки і рекомендації представлені в роботі, достатньо обґрунтовані і підкріплені результатами аналізу значної кількості наукових джерел та статистичних

даних щодо розвитку сфери охорони здоров'я. Структура, кількість опрацьованих літературних джерел свідчить про глибину проведеного дослідження. Здобувач, аналізуючи наукові підходи та праці вітчизняних та іноземних вчених, пропонує власне бачення відповідних управлінських процесів.

Дисертаційна робота відрізняється самостійністю та завершеністю. Отримані автором наукові результати та висновки характеризуються високим рівнем обгрунтованості та достовірності, що забезпечено використанням методу систематизації та узагальнення, аналізу і синтезу, історичного, прогностичного, порівняльного, структурно-функціонального методів наукових досліджень.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Актуальні проблеми дисертаційного дослідження визначили характер та перелік поставлених здобувачем мети та завдань. Зі змісту дисертаційної роботи, наукових праць опублікованих праць та автореферату дисертаційного дослідження вбачається, що основні наукові положення, висновки, пропозиції сформовані автором самостійно, відображають особистий внесок дисертанта, характеризується науковою новизною. Результатами дисертаційної роботи Стівана М.П., які характеризуються науковою новизною, є:

- аналіз теоретичних основ державного управління госпітальним округом на етапах реформування та розвитку системи охорони здоров'я;
- визначення сутності та структури механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я;
- вдосконалення нормативно-правового механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я;
- розробка наукового підходу до формування госпітального округу через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я;
- узагальнити підходи до вивчення та застосування в Україні зарубіжного досвіду щодо моделей управління госпітальними округами в Україні;
- розробка концептуальне забезпечення механізму державного управління госпітальним округом сфери охорони здоров'я;
- систематизація проблем застосування організаційно-управлінського, фінансово-економічного та інформаційно-комунікаційного механізму державного управління госпітальним округом;
- розробка методичного підходу щодо комплексного оцінювання ефективності функціонування механізму державного управління госпітальними округами;

визначення напрямків вдосконалення організаційно-управлінського механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я; розробка механізму координації дій та обміну інформацією між закладами охорони здоров'я на засадах принципів державного управління;

розвиток напрямків вдосконалення фінансово-економічного механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я;

визначення векторів розвитку сталості, інклюзивності та ментальної спрямованості механізму державного управління госпітальним округом в сучасних умовах.

Мета завдання і предмет дослідження зумовили структуру дисертаційного дослідження, яка складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Отримані результати є обґрунтованими, достовірними та мають практичне значення для центральних та місцевих органів влади, закладів охорони здоров'я.

Дисертаційна робота Стовбана М.П. перевірена на унікальність тексту за допомогою онлайн сервісу пошуку плагіату Strikeplagiarism, що не виявило порушень академічної доброчесності, а також фактів фабрикації та фальсифікації.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях та авторефераті

Систематизованість та обґрунтованість наукових положень, сформульованих у дисертаційній роботі, забезпечується апробацією результатів дослідження. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження опубліковані в 37 наукових роботах, в тому числі: 5 монографії, 4 статті у зарубіжних наукових виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science, 17 статей у наукових фахових та інших виданнях, 11 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

В опублікованих працях повністю викладено основні наукові положення дисертаційної роботи та отримані результати. Рівень та кількість наукових публікацій відповідає вимогам до докторської дисертації.

Оцінка ідентичності змісту реферату й основних положень дисертаційної роботи

Реферат ідентичний за змістом з основними положеннями дисертаційної роботи і достатньо повно відображає актуальність, мету та задачу, основні наукові положення, практичну значущість, апробацію дисертації, її зміст по розділах та висновки.

Дисертаційна робота та реферат оформлені відповідно до вимог МОН України.

Практичне значення дисертаційної роботи

Отримані здобувачем результати дисертаційного дослідження впроваджено в практику діяльності органів державного управління: Секретаріату Кабінету Міністрів України використано пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування госпітальних округів (довідка № 12981/0/2-24 від 31.05.2024 р.); підкомітету регіональної політики та місцевих бюджетів Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування регіонального розвитку та містобудування використано пропозиції щодо джерел спільного фінансування діяльності госпітальних округів (довідка від 31.05.2024 р. № 235д/10-2024/120055); Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування під час підготовки та опрацювання проекту нової редакції Закону України «Основи Законодавства України про охорону здоров'я» (довідка № 04-18/17-2024/120859 від 03.06.2024 р.). Також результати дослідження були впроваджено на регіональному рівні в межах Івано-Франківського госпітального округу, а також різними комунальними закладами охорони здоров'я області. Матеріали та результати дослідження Стовбана М.П. використовувалися при викладенні лекційних та практичних курсів магістрам зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, у Івано-Франківському національному медичному університеті, що доведено довідками про впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи високий науковий рівень дисертаційної роботи, необхідно виділити наступні дискусійні положення та зауваження:

1. В першому розділі (с.59-62) у визначенні складових комплексного механізму державного управління госпітальним округом варто було б зазначити мету та пріоритетні завдання, а не тільки систему забезпечення механізму та напрями його реалізації (рис.1.3.).

2. Також, у другому розділі (п.2.1) доцільно було б зазначити переваги механізму державно-приватного партнерства, як одного з компонентів механізму державного управління у сфері охорони здоров'я України, що надало б змогу відтворити комплексний підхід, на якому наголошує автор (с.108-110).

3. В пункті 2.3. роботи - Соціальний ефект публічного управління для населення від впровадження госпітальних округів, автору необхідно було б

додати та визначити пріоритетні заходи, які дозволять прискорити досягнення завдань Цілі 3 Цілей сталого розвитку України в післявоєнний період, завдань реформи охорони здоров'я та завдань соціального розвитку регіонів України.

4. В третьому розділі дисертаційного дослідження (с. 196-201) заявлений автором як SWOT аналіз діяльності госпітального округу та механізму державного управління госпітальним округом (ДОДАТОК М) відображає в результаті тільки SWOT-матрицю механізму та діяльності госпітального округу. Незрозумілим залишився експертний рівень фахівців, їх кількість, які надали свої висновки для результатів дослідження.

5. Також, у п.3.3. при формуванні інформаційно-комунікаційний механізм державного регулювання госпітальних округів автору доцільно було б визначити ключові проблеми розвитку цифрових інструментів у вже створених госпітальних округах в Україні (с.174-180).

6. Автором чотири пункту новизни наголошено як - вперше, чотири пункти - удосконалено, також багато розробок визначено у роботі як авторські. Як приклад, розділ п'ять - Рис. 5.3. Концептуальний функціонально-організаційний механізм державного управління системою взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу, Рис. 5.4. Система громадського контролю діяльності Госпітального округу, Рис. 5.6. Напрями покращення зв'язків з громадськістю в госпітальних округах. Не зрозумілим залишається, чи є всі наукові доробки автора універсальними для різних регіонів України.

7. У аналітичних частинах дисертації не вистачає регіонального аналізу та оцінки можливостей впровадження запропонованих автором концептуальних засад механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів охорони здоров'я.

8. Також, у роботі варто було б зазначити напрями вітчизняної та іноземної практики забезпечення безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я. Окреслити зміни, які сприяли покращенню умов роботи медичного персоналу та підвищенню доступності медичних послуг для населення в госпітальних округах.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Стобана Миколи Петровича на тему «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» є кваліфікаційною науковою працею, яка виконана особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису та містить науково обґрунтовані теоретичні підходи та науково-практичні рекомендації щодо формування концептуальних засад механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами дослідження. Зміст дисертаційної роботи відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління.

Таким чином, дисертаційна робота «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» за її змістом та оформленням відповідає вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук,», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р., а її автор, Стовбан Микола Петрович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри публічного управління та
адміністрування
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

ПІДПИС Наталія ОРЛОВА
Засвідчують
Нач. ВК *Григорій С. С. Григорієв*